

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. VI. Solvuntur reliquæ Objectiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

Dixi om. ma. nam iudicium credibilitatis, etiam in rusticis, non fundatur unicè, vel etiam strictè loquendo potissimum, in illa negatione, sed potius in complexo ex ratione, & specie suasiva, seu illustratione Spiritus S. non tantum removentis rationes oppositas, verum etiam speciali modo suasivo proponentis rationem illam, quamvis se sola non sufficientem ad causandum iudicium credibilitatis. Ceterum absurdum non est, in rudibus, & rusticis, aliquando dictam exclusionem motivorum contrariorum requiri; cum ipsi rationes omnes, quibus redditur nostra religio præ aliis evidenter credibilis, non capiant: nec omnes apti sint ad solvendas rationes oppositas.

§ 15. At non propterea per se, aut simpliciter, iudicium credibilitatis eam ignorantiam exigit; nam licet doctus cognoscat, sub apparentia credibilitatis, quam rusticus habet, posse latere falsum: tamen ipse simul penetrat gravissima alia argumenta, quibus evidenter movetur, ad asserendam majorem credibilitatem nostræ religionis. Et hoc iudicium, desumptum ex omnibus motivis credibilitatis, est iudicium per se: illud autem, quod rustici habent, est tantum per accidens: nec opus est, ut rustici omnia ita penetrant, sed eis sufficit, ut simpliciter credant, ut ait S. Augustinus *l. contra epist. fundament. c. 4.* ubi sic scribit: *In Catholica enim Ecclesia, ut omittam sincerissimam sapientiam, ad cujus cognitionem pauci spirituales in hac vita perveniunt, ut eam ex minima quidem parte, quia homines sunt, sed tamen sine dubitatione, cognoscant: ceteram quippe turbam, non intelligendi vacant, sed credendi simplicitas, tutissimam facit.*

ARTICULUS VI.

Solvuntur reliquæ Objectiones.

§ 16. **O**B. 9. contra 7. conclusionem. Illustratio requisita ad actum fidei debet esse aliquod inductivum ad credendum: sed esse inductivum est idem, ac esse motivum, seu objectum movens, seque habens ut quod: ergo. Confir. S. Thomas *quodlibet. 2. q. 4. art. 6. in corp.* ait de infidelibus: *Tenebantur etiam interiori vocationi non resistere:* ergo increduli resistunt, vel contradicunt illustrationi internæ: sed soli motivo se habenti ut quod resistitur, seu contradicuntur: ergo. Resp. neg. mi. Datur inductivum ut quod, seu motivum, & inductivum ut quo, seu applicatio ejusdem: sic apprehensiones evidentes inducunt intellectum ad judicandum, non tamen ut quod, sed tantum ut quo. Ex eo autem, quod S. Thomas *2. 2. q. 2. art. 9 ad 3.* dicat, interiori instinctum, & auctoritatem DEI, inducere ad credendum, non sequitur, quod velit, utrumque inducere eodem modo. Ad con-

firm. neg. mi. Resistimus etiam apprehensionibus se habentibus ut quo: sicut etiam dicit Tridentinum, nos resistere interiori gratiæ actuali, licet ista non sit motivum actus fidei.

§ 17. Dices. Angelicus *quodl. 2. q. 4. a. 6. ad 2.* ait: *Christus poterat se ostendere esse legislatorem, non solum faciendo visibilia miracula, sed etiam per auctoritatem Scripturæ, & per interiori instinctum:* ergo hic instinctus potuisset esse locò miraculorum: sed miracula sunt motivum ut quod: ergo etiam instinctus. Resp. neg. ultimam conf. Substitutum non debet in omnibus convenire cum eo, cui substituitur: sic etiam omnipotentia, extrinsecè applicata, non debet in omnibus convenire cum habitu fidei, aut charitatis, in quorum defectu concurret ad actus illorum habituum; unde potuisset Christus per speciem suasivam, se habentem ut quo, applicare Judæis Scripturam sine miraculis.

§ 18. Ob. 10. Illustratio superna, prærequisita ad actum fidei, habet rationem veræ locutionis Divinæ, seu testimonii Divini, trahentis ad assensum, aperiens cor, & intellectum, docentis, & confirmantis veritatem locutionis externæ: insuper confert certitudinem, ad actum fidei requisitam: ergo rectè dicitur motivum fidei. ant prob. ex S. Thoma *lect. 6. in Joannis 14. v. 26. Ille vos docebit omnia:* dicente: *Nisi Spiritus adsit cordi audientis, otiosus erit sermo doctoris.* Idem significatur illis verbis. *1. Jo. annis 2. v. 27. Unctio ejus docet vos de omnibus:* in quæ verba S. Augustinus *tr. 3. in eam epistolam* ait: *Sonus verborum nostrorum aures percutit: magister intus est. -- si non sit intus, qui doceat, inanis fit strepitus noster -- quos Spiritus S. intus non docet, indocti redeunt.* Quod autem ab illa illustratione certitudo in actum fidei refundatur, ipsi nos docemus: ergo.

Resp. neg. ant. ad probation. neg. conf. seq. Licet possit in sensu aliquo latiori illa illustratio dici locutio DEI; quia per illam, tanquam signum formale, DEUS formaliter, non objective, nobis manifestat aliquid: attamen strictè, prout hic loquimur, non habet ea illustratio rationem testimonii Divini. Potest tamen dici, quod DEUS per eam nos doceat, & cor aperiat ut quo; quia formaliter manifestat objectum, & proponit motiva, seu doctrinam Divinam: item potest dici, quod DEUS per eam nos trahat; quia non quomodocunque, sed suasivè proponit objectum, hoc est, representando terminos inter se connexos, & illustrando intellectum, eumque movendo, & inclinando: sicut suo modo nos trahit, ut ita loquar, natura, per apprehensiones evidentes. Ex eadem ratione potest etiam dici, quod DEUS per illustrationem suam confirmet veritatem locutionis externæ: nunquam autem ex his potest inferri, omnem illustrationem internam, quæ ad actum fidei prærequiritur, esse strictè loquendo verum

bum DEI, ut fusè probatum n. 495. & sequentibus.

§ 19. Dices 1. Illustratio illa auditur ab homine, juxta illud *Psal. 84. v. 9. Audiam, quid loquatur in me Dominus DEUS*: ergo cognoscitur, tanquam objectum interiorius audibile, seu perceptibile. Resp. neg. ant. nam, licet S. David, vel alii prophetae, aut etiam alii fideles, quandoque habuerint, vel habeant tales illustrationes, quæ fuerunt, vel sunt veræ locutiones DEI, se habentes per modum objecti, seu ut quod, easque ut tales cognoverint, vel cognoscant, sive per novam illustrationem ut quo superadditam, sive per concursum extraordinarium DEI: non tamen universaliter omnes fideles habent tales illustrationes, nec universaliter eas ita cognoscunt. Quod autem textus isti, vel similes, in aliquo sensu morali, etiam explicantur de aliis illustrationibus, non probat, istas etiam strictè esse locutiones DEI objectivas. Potest etiam illustratio DEI dici auditio, sive cognitio objecti: non verò potest universaliter dici auditio, aut per modum objecti cognita; ordinariè enim per eam illustrationem, tanquam auditionem, auditur revelatio, vel locutio externa DEI, quæ est objectum motivum.

§ 20. Dices 2. Illustratio quælibet, cum sit cognitio, per se ipsam innotescit animæ, quam vitaliter afficit: ergo cognoscitur ab anima, si non reflexè, saltem exercitè. Resp. retorqueo argumentum in apprehensionibus evidentibus, præcedentibus evidens judicium. in forma dist. ant. illustratio quælibet innotescit animæ, tanquam motivum actus fidei, aut tanquam locutio DEI. neg. ant. sub alio quocunque prædicato realiter identificato. conc. ant. & sub eadem dist. conc. vel neg. conf. Sæpe actus internus exercitè, & experimentaliter, manifestat se ipsum sub uno prædicato, non sub aliis, etiam identificatis, e. g. amor DEI supernaturalis; hunc enim cognoscimus sub ratione communis alicujus amoris DEI, sive naturalis, sive supernaturalis, non verò determinatè sub ratione actus supernaturalis. Multò igitur magis possumus, illustrationem illam exercitè cognoscere, seu experiri, sub ratione alicujus cognitionis, seu applicationis motivorum aliquorum credibilitatis: non verò sub ratione locutionis Divinæ, quæ sit objectum motivum actus fidei; cum hæc ratio, seu hoc prædicatum, illi non sit identificatum.

§ 21. Dices 3. Viri perfecti se accusant in confessione, quod non paruerint inspirationibus Divinis: ergo eas agnoscunt ut exhortationes DEI ad bonum; quod idem est, ac eas agnoscere ut locutiones DEI. Resp. dist. conf. agnoscunt eas ut exhortationes DEI ad bonum latius dictas, sive ut applicationes motivorum ad bonum excitantium. conc. conf. agnoscunt eas ut exhortationes DEI strictè dictas. subdist. agnoscunt ordinariè, & certò ut tales. neg. conf. agnoscunt aliquando, aut conjecturaliter. om.

conseq. Viri perfecti se accusant de neglectu gratiarum Divinarum, ad bonum trahentium, quas negligere, utique potest esse culpabile: eas tamen omnes esse locutiones DEI strictè dictas, gratis dicitur: imò ordinariè gratiæ excitantes, seu illustrationes, aut inspirationes Divinæ, non sunt locutiones DEI, sed tantum applicationes locutionis Divinæ, vel aliorum motivorum. Possunt quidem viri pii aliquando per aliquam conjecturam sibi persuadere, quod aliqua illustratio vehemens sit vera locutio DEI: sed in hoc possunt falli; potest enim illa illustratio non esse locutio, sed tantum applicatio. Si tamen in aliquo casu rariore aliquando illustratio sit, & cognoscatur tanquam locutio DEI, non obest id nostræ conclusioni, quæ tantum dicit, illustrationes Divinas, ad fidem prævias, non esse ordinariè locutiones DEI, neque tales illustrationes, quæ sint locutiones DEI, esse fidelibus necessarias, ad actum fidei eliciendum.

§ 22. Ob. 11. Objectum fidei debet ita proponi, ut, si quis non crederet, faceret injuriam auctoritati Divinæ: sed juxta nos id non fieret: ergo. prob. mi. si quis per aliquam illustrationem non ita agnoscat locutionem Divinam, ut simul agnoscat, sub tali apparentia debere adesse locutionem Divinam, nec istam abesse posse, non facit injuriam DEO non credendo: ergo debet quis per illustrationem supernam ita agnoscere locutionem Divinam, consequenter discernere posse, inter illustrationem veram, proponentem articulum fidei, & aliam tantum apparentem, proponentem articulum falsum. prob. ant. si quis, non ita agnoscens locutionem Divinam non credat, non facit DEUM mendacem; quia tantum negat, DEUM esse locutum: non verò asserit DEUM falsum dixisse: ergo non facit injuriam DEO.

Resp. neg. mi. ad prob. neg. ant. ad hujus prob. om. ant. neg. conf. Non tantum is facit injuriam auctoritati Divinæ, qui ipsam dicit formaliter mendacem (hanc enim injuriam vix ullus sanæ mentis ei facit) sed etiam is, qui non vult credere, aliquid esse dictum à DEO, quando hoc ei ita propositum est, ut prudenter dubitare non possit, esse dictum à DEO. Dixi ad prob. mi. neg. ant. nam inprimis volens credere non debet evidenter agnoscere, dari locutionem Divinam; cum ex superius fusè dictis sufficiat agnoscere, id esse evidenter credibile. 2. Non debet reflexè agnoscere, sub tali apparentia non posse latere falsum (quomodo enim hoc rudis agnosceret, in casu parochi proponentis simul unum articulum verum, alterum falsum? de quo n. 504) sed tantum debet, de hoc non dubitare, seu omne dubium excludere: adeoque nulla necessitas est ullius discerniculi inter illustrationes. Verum quidem est, quod, si detur illustratio superna de vero articulo, non possit per eandem, vel sub eadem, aut alia similiter supernaturali, apparere articulus falsus: at rudis non potest discernere, an sua illustratio sit supernaturalis. &c.

523. Ob. 12. Ad hoc, ut intellectus rei assentiatur, tanquam certæ & evidenti, per actum scientificum, debet hæc ita proponi, ut intellectus agnoscat, sub tali apparentia veritatis non posse latere falsum: ergo multo magis id requiritur ad actum fidei, qui certior est quovis actu scientifico. Resp. neg. conf. Certitudo scientiæ veræ requirit evidentiam veram: atqui non potest aliquid esse evidenter verum, & simul falsum: ergo; unde qui reflexè scit, se habere evidentiam veram, scit simul, sub tali apparentia non posse latere falsum. Aliud foret, si evidentia tantum esset apparens, ut sæpe contingit; tunc enim sub tota ea apparentia, non tantum posset latere falsum, sed actu lateret. At verò certitudo de existentia revelationis, prævia ad actum fidei, vel piæ affectionem, non debet esse evidens, sed sufficit, si sit tanta, ut excludat prudens dubium, ad quod non requiritur illa reflexa cognitio, de impossibilitate latentis falsi sub tali apparentia.

524. Ob. ultimò. Si rusticus non debet habere discernibiliter illustrationem DEI, qua reflexè, vel saltem exercitè agnoscat, se hic & nunc, non posse falli, posset contingere, ut iterum prudenter, vel rationabiliter deponeret, aut repudiaret actum fidei, quem prius elicit, nolendo amplius credere, quod prius revera credidit: sed hoc contingere non potest: ergo. mi. habetur ex propositione 20. damnata ab Innocentio XI. quæ sic habet: *Hinc potest quis prudenter repudiare assensum, quem habebat supernaturalem: ex qua aperte infertur, non posse prudenter deponi actum fidei, qui utique etiam est supernaturalis.*

Probatur etiam ma. Proponat parochus (ut ipsi posuimus casum n. 504.) duos articulos, unum falsum, alterum verum: & rusticus credat fide Divina verum, alterum saltem conetur credere eadem fide: cumque non possit, fide Divina credere falsum, credat saltem humanâ: postea autem rusticus ille, ab alio longè doctiore, dedocetur suum errorem circa falsum, certè facillè posset contingere, ut idem dubitare inciperet etiam circa articulum verum, qui non melius ei propositus fuit: idque multo magis fieret, si alius apparenter Catholicus, quem reputat valde doctum, ipsum malitiosè deciperet, & diceret, parochum ejus indoctum fuisse, & in utroque errasse. Quod si ipse parochus ex incitiâ, vel malitiâ, revocaret utrumque articulum, (quod utique possibile est) adhuc citius contingere posset, ut rusticus articulum etiam verum non amplius vellet credere: ergo debet dici, quod rustico, non eodem modo applicetur articulus verus, & falsus, sed discernatur per illustrationem supernaturalem verum à falso: aut debet admitti, quod rusticus prudenter possit deponere, vel repudiare assensum supernaturalem fidei.

525. Resp. neg. ma. Cardenas in crisi. in propos. ab Innoc. XI. damn. dissert. 13. c. 4. n. 30. quando agit de hac propositione, ingenuè fatetur, se nescire, in quo sensu eam auctores tradiderint, aut in quo sensu sit dam-

nata: & certè difficulter intelligi potest, in quo sensu sit damnata. Ralslerus quoque de resolutione fidei n. 282. & seq. non audeat rem omnino decidere: sed propter hunc ipsum casum in objectionem allatum, putat, fors posse dici, propositionis damnatæ sensum esse, quod quis, stante eadem applicatione revelationis, possit prudenter repudiare actum fidei; nam ait, sibi videri, quod repudiare assensum, sit cum non elicere, quando quis potest: talis autem rusticus supervenientibus tot in oppositum rationibus, non videtur posse illum elicere: ergo nec repudiare.

Suarez de fide disp. 4. sec. 5. n. 8. ait nullo modo admittendum, quod mutatio talis unquam prudenter possit fieri circa assensum fidei verè talem; unde debet dici (quod etiam Ralslerus asserit n. 284. de resolutione fidei) quod Divina providentia permittere non possit talem casum, adeoque, vel impediât, ne tali homini talia motiva in contrarium occurrant, vel per specialem illustrationem, saltem ut quo, talem hominem illustret, ut prudenter de priori assensu dubitare non possit. Neque hoc dicitur sine magno fundamento; nam (ut rectè Dominicus Viva in trutinâ Theolog. p. 2. in hanc propositionem n. 13. discursit) ratio, & prudentia exigunt, ut rem semel pro articulo fidei habitam, non statim deliramus, sed prius veritatem debitæ modis indagemus: si autem hoc aliquis fecerit, DEUS facient, quod est in se, non deest, sed eum juvabit sua illustratione, vel alio modo, ut veritatem inveniât, ut jam diximus n. 506. Superest, ut, quando egimus de actibus intellectus, qui præcedunt actum fidei, agamus etiam de piæ affectione, quæ prærequiritur ex parte voluntatis.

ARTICULUS VII.

Quid sit Pia Affectio, & an sit necessaria.

526. Dico. Pia affectio (de qua hic agitur, seu quæ prærequiritur ad actum fidei) est actus voluntatis supernaturalis, & liber, per quem voluntas imperat intellectui, ut mysteriis fidei assentiatur firmissimè, propter revelationem DEI, sufficienter applicatam: & hæc est necessaria præviè ad actum fidei, ita omnes. Hujus autem piæ affectionis objectum formale quod, est ipsa honestas creatæ actus fidei, qui elicitur. Hic autem actus piæ affectionis, cum sit actus virtutis, ei correspondet etiam aliqua virtus, seu habitus, eum elicicens: & hæc vocari potest pia affectio habitualis: cumque pro objecto formali quod, habeat honestatem tantum creatam actus fidei, erit habitus moralis, & non Theologicus, ex dictis. n. 5. ubi actum de objecto formali quod virtutis Theologicæ. Et quidem talem habitum dari probatur, tum ex eo, quod frequen-